

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการควบคุม ดูแล ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย ของประเทศไทยและต่างประเทศ

ในบทนี้จะทำการศึกษากฎหมายที่กำกับดูแล ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย ได้แก่ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ทั้งกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หากในอนาคตประเทศไทยได้เปิดเสรีการค้าบริการด้านตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย และจะต้องมีการแก้ไขกฎหมาย ซึ่งกฎหมายไทยไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวได้เข้ามาประกอบอาชีพตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัยในประเทศไทย เราจึงต้องทำการศึกษากฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแล ตัวแทน นายหน้าที่ใช้ในปัจจุบัณฯและกฎหมายต่างประเทศ เช่นประเทศสิงคโปร์ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศอังกฤษ เพื่อหาทางแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปิดเสรีการค้าบริการในอนาคต

3.1 กฎหมายของไทยที่กำกับดูแลตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย

3.1.1 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2551

การกำหนด คุณสมบัติของตัวแทนประกันวินาศภัย ได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ในหมวดที่ 4 เรื่อง ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย

ตามบทนิยามของพระราชบัญญัติ ตัวแทนและนายหน้าประกันวินาศภัยคือ ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท จึงถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจประกันวินาศภัย ส่วนใหญ่ผู้เอาประกันภัยจะติดต่อบริษัทประกันภัยผ่านตัวแทนและ นายหน้า ซึ่งเป็นคนกลางประกันภัย กฎหมายจึงกำหนดมาตรการในการกำกับดูแล ตัวแทน นายหน้า โดยการกำหนดหน้าที่และคุณสมบัติ ไว้ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551

ตัวแทนและนายหน้าประกันวินาศภัย ได้กำหนดให้บุคคลที่จะทำการเป็นตัวแทนประกันวินาศภัยต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนและคำขอรับใบอนุญาตและใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดเท่านั้น ซึ่งในการเป็นตัวแทนของบริษัทประกันภัยต้องระบุชัดเจน

¹พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 มาตรา 63

ไว้ว่า เป็นตัวแทนของบริษัทประกันภัยใดส่วนนายหน้านั้นไม่ต้องระบุว่าเป็นนายหน้าสังกัดบริษัทประกันภัยรายใด

3.1.1.1 คุณสมบัติการขอเข้าเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย

บุคคลที่จะขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัยนั้นกฎหมายได้กำหนดไว้ดังนี้²

1. ต้องบรรลุนิติภาวะ
2. มีภูมิลำเนาในประเทศไทย
3. ไม่เป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
4. ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต
5. ไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย
6. ไม่เป็นนายหน้าประกันวินาศภัย
7. ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัยหรือใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยในระยะเวลาห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต
8. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษา โดยได้สอบผ่านวิชาการประกันวินาศภัย ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต หรือเป็นผู้สอบความรู้เกี่ยวกับการประกันวินาศภัยได้ตามหลักสูตรและวิธีการสอบที่กำหนด

บุคคลที่จะขอเข้าเป็นตัวแทนต้องมีคุณสมบัติครบทั้ง 8 ข้อ ตามที่กำหนดหากขาดข้อใดข้อหนึ่งจะไม่สามารถเข้าขอรับใบอนุญาตได้ ซึ่งการกำหนดในคุณสมบัติเรื่องการศึกษาได้มีการกำหนดขึ้นภายหลังโดย ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันวินาศภัย พ.ศ.2551 ข้อ 5 เนื่องจากได้มีการสังเกตเห็นว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นเรื่องสำคัญ ที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ เงื่อนไข ประกันวินาศภัยหรือรูปแบบกรรมธรรม์ ที่ต้องใช้ประสบการณ์และความรู้ที่จะทำความเข้าใจ จนนำไปสู่การแนะนำและชักชวนให้ผู้อื่นเข้าทำสัญญาประกันภัย ตรงตามความต้องการของผู้เอาประกัน

3.1.1.2 คุณสมบัติการขอเข้าเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย

นายหน้าประกันภัย ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้ช่องหรือจัดการให้ผู้เอาประกันภัยเข้าทำสัญญา

²พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2551 มาตรา 64 และประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการขออนุญาต การอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันวินาศภัย พ.ศ.2551 ข้อ 5

ประกันภัยกับบริษัทผู้รับประกันภัย โดยต้องดำเนินการเป็นอิสระปราศจากการครอบงำจากผู้รับประกันภัย และต้องไม่สังกัดกับบริษัทรับประกันภัยทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ต้องไม่ส่งงานหรือซื้อประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยของตนกับบริษัทรับประกันภัยบริษัทใดบริษัทหนึ่งโดยเฉพาะ และต้องให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เอาประกันภัย เพื่อให้ผู้เอาประกันภัยสามารถตัดสินใจเลือกข้อเสนอความคุ้มครองที่เหมาะสมและเงื่อนไขของการประกันภัยที่เป็นประโยชน์กับผู้เอาประกันภัยในอัตราค่าเบี้ยประกันภัยที่ยุติธรรมได้³บุคคลที่จะขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยนั้นกฎหมายได้กำหนดไว้ดังนี้⁴

1. นายหน้าบุคคลธรรมดา

บุคคลธรรมดาที่จะขอรับใบอนุญาตในการเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยได้ต้องไม่ทำการเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย หรือมีตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทใดและกฎหมายได้กำหนดให้นำเงื่อนไข คุณสมบัติของตัวแทน ทั้ง 8 ข้อมาใช้บังคับในการขอใบอนุญาตนายหน้าบุคคลธรรมดา⁵

2. นายหน้านิติบุคคล

นายหน้านิติบุคคลอาจขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยได้เมื่อ

1. เป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด หรือสถาบันการเงิน

2. นิติบุคคลนั้นมีสำนักงานใหญ่ในประเทศไทย

3. มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย

4. มีผู้ถือหุ้นได้ใช้เงินในหุ้นแล้ว หรือมีทุนชำระแล้วไม่ต่ำกว่าสองล้านบาทแล้วแต่กรณี

5. ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจในการจัดการกิจการนายหน้าประกันวินาศภัยต้องสอบความรู้ตามที่นายทะเบียนกำหนดและ ผู้แทนนิติบุคคลที่เข้ารับการทดสอบความรู้

5.1 ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก่อนวันยื่นคำขอรับใบอนุญาต

5.2 มีความเข้าใจในการประกอบธุรกิจนายหน้าประกันวินาศภัย

³ บทบาทของคณกลางประกันภัย. (2551). *วารสารการประกันภัย 1*. ฉบับปฐมฤกษ์. หน้า 133.

⁴ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2551 มาตรา 64

⁵ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2551 มาตรา 64 และประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการขอใบอนุญาต การอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันวินาศภัย พ.ศ. 2551 ข้อ 5 และ ข้อ 7

5.3 ไม่เคยเป็นผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจในการจัดการกิจการนายหน้าประกันวินาศภัยของนิติบุคคลที่เคยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่นายทะเบียนหรือคณะกรรมการประกาศกำหนดในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนวันสอบ

5.4 ไม่เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งมีอำนาจกระทำแทนบริษัทประกันวินาศภัยหรือบริษัทประกันชีวิตในช่วงเวลาที่บริษัทนั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยหรือใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิตเว้นแต่เป็นผู้ซึ่งนายทะเบียนด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในช่วงเวลาดังกล่าว

หากนายหน้าประกันวินาศภัยที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้จัดการ พนักงานหรือลูกจ้างในบริษัทใดให้ใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยนั้นสิ้นสุดลง

นอกจากนี้เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2551 สำนักงานคปภ. ได้ออกประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ให้สถาบันการเงินเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยได้เรียกว่า ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตให้นิติบุคคลประเภทสถาบันการเงินเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย พ.ศ. 2551 และได้มีการออกประกาศให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยได้ตาม ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส.17/2551 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจประกันภัย ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2551 ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า สถาบันการเงิน และธนาคารพาณิชย์ดังนี้

“สถาบันการเงิน” หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะจัดตั้งขึ้น⁶

“ธนาคารพาณิชย์” หมายถึง บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ และหมายความรวมถึง ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย และธนาคารที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น⁷

สถาบันการเงิน และ ธนาคารพาณิชย์นั้นให้มีใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยประเภทชี้ช่องหรือจัดการให้มีการประกันภัยโดยตรงและสถาบันการเงินที่จะขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยตามประกาศฉบับนี้จะต้องมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการนายหน้าประกันวินาศภัยมีพนักงานหรือลูกจ้างที่ได้รับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยไม่น้อยกว่า

⁶ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเรื่องเกณฑ์และเงื่อนไขการออกใบอนุญาตให้นิติบุคคลประเภทสถาบันการเงินเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย พ.ศ.2551 ข้อ4

⁷ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเรื่องเกณฑ์และเงื่อนไขการออกใบอนุญาตให้นิติบุคคลประเภทสถาบันการเงินเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย พ.ศ.2551 ข้อ4

ห้าคนและในสาขาที่ทำการเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยต้องมีนายหน้าประกันวินาศภัยประจำสำนักงานไม่น้อยกว่าสาขาละสามคน เพื่อติดต่อกับประชาชนหรือให้คำชี้แจงต่อนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

สถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ จะทำการเป็นนายหน้าได้ ต้องได้รับใบอนุญาตนายหน้าประกันวินาศภัยจากนายทะเบียนตามระเบียบของประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเรื่องเกณฑ์และเงื่อนไขการออกใบอนุญาตให้นิติบุคคลประเภทสถาบันการเงินเป็นนายหน้าประกันวินาศภัยพ.ศ.2551 และกรณีมีสาขาของสถาบันการเงินนั้นเป็นสาขาในการประกอบธุรกิจนายหน้าประกันวินาศภัยด้วย

นอกจากพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2551 ได้กำหนดเรื่องคุณสมบัติการขอรับใบอนุญาต เงื่อนไขในการต่ออายุใบอนุญาตของตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัยไว้แล้ว ยังได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ในการรับเบี้ยประกันภัยแทนบริษัทประกันภัย ความรับผิดชอบร่วมกันของตัวแทน นายหน้าต่อผู้เอาประกันภัย ตลอดจนบทลงโทษจากการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ซึ่งมีทั้งโทษปรับ จำคุก และเพิกถอนใบอนุญาต โดยมีสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

3.1.2 พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550

เนื่องจากธุรกิจประกันภัยได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว รูปแบบการประกันภัยมีความหลากหลายและมีเงินหมุนเวียนในธุรกิจนี้จำนวนมากในแต่ละปีมีผู้เอาประกันภัย ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็นอย่างมาก ธุรกิจประกันภัยถือเป็นธุรกรรมทางการเงินประเภทหนึ่งซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศและต่อผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้บริโภค จึงต้องมีองค์กรกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย โดยตรงเพื่อให้ธุรกิจเดินไปอย่างคล่องตัว และพัฒนาตามแนวทางหลักการประกันภัย เดิมการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในปัจจุบันเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะของการประกอบธุรกิจประกันภัยที่เป็นธุรกรรมทางการเงินที่ควรอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ กรมการประกันภัยนั้นมิใช่เป็นส่วนราชการไม่มีความคล่องตัว ขาดความเป็นอิสระในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย ดังนั้น เพื่อให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยและการคุ้มครองสิทธิของผู้เอาประกันภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยที่มีความเป็นอิสระและคล่องตัวใน

การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยขึ้นเป็นการเฉพาะ⁸

พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 นี้ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2550 กำหนดให้ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.2551 นั้นมีผลใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติฉบับนี้⁹ มีคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับ ส่งเสริมและพัฒนาการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติในการกำกับ ส่งเสริมและพัฒนาการประกอบธุรกิจประกันภัยให้มีความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการออกกฎกระทรวงและประกาศตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย ฯลฯ¹⁰

เห็นได้ว่าการควบคุมดูแล บริษัทประกันภัย ตัวแทน นายหน้าประกันภัยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.2551 จึงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย(สำนักงานคปภ.) องค์กรที่รับผิดชอบและดูแล

3.1.3 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542

คนต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542 หมายถึง

1. บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
2. นิติบุคคล
 - 2.1 นิติบุคคลที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย
 - 2.2 นิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทยและแต่มีการถือหุ้นที่เป็นทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นถือหุ้นโดยบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือนิติบุคคลที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย หรือนิติบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือนิติบุคคล ที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยลงทุนมีมูลค่าตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคล
 - 2.3 ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือ ห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนซึ่งมีหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้จัดการเป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
 - 2.4 เป็นนิติบุคคลซึ่งได้จดทะเบียนในประเทศไทยที่มีหุ้นอันเป็นทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคล ถือโดยบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนใน

⁸พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ

⁹พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 13

¹⁰พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 12

ประเทศไทยหรือนิติบุคคลซึ่งได้จดทะเบียนในประเทศไทย แต่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฯ

2.5 เป็นนิติบุคคลซึ่งได้จดทะเบียนในประเทศไทย ที่มีบุคลลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยหรือนิติบุคคลซึ่งได้จดทะเบียนในประเทศไทยแต่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฯ ลงทุนมีมูลค่าตั้งแต่ กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น

การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ซึ่งตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542 นั้นหมายถึง การประกอบกิจการในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรมหัตถกรรม พาณิชยกรรม การบริการ หรือกิจการอย่างอื่น ที่ทำเป็นการค้า¹¹ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงธุรกิจต้องห้ามตามบัญชีแนบท้ายทั้งสาม

1. ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษตามที่กำหนดไว้ในบัญชีหนึ่ง

2. ธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

3. ธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสาม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ¹²

เนื่องจากพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542 ได้กำหนดห้ามคนต่างด้าว ซึ่งอยู่ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฯ ซึ่งในบัญชีแนบท้ายบัญชีสามได้กำหนดการทำการนายหน้าหรือตัวแทนเป็น ธุรกิจหรืออาชีพที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าวยกเว้น

(ก) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์หรือการบริการที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายล่วงหน้าซึ่งสินค้าเกษตรหรือตราสารทางการเงินหรือหลักทรัพย์

(ข) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหรือจัดหาสินค้าหรือบริการที่จำเป็นต่อการผลิตหรือการให้บริการของวิสาหกิจในเครือเดียวกัน

(ค) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขาย จัดซื้อหรือจัดจำหน่ายหรือจัดหาตลาดทั้ง

¹¹พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542 มาตรา 4

¹²พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542 มาตรา 8

ในประเทศและต่างประเทศเพื่อการจำหน่ายซึ่งสินค้าที่ผลิตในประเทศหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศอันมีลักษณะ เป็นการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่หนึ่งร้อยล้านบาทขึ้นไป

(ง) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง¹³

เห็นได้ว่าเมื่ออาชีพ ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย ที่ได้กำหนดคุณสมบัติในการขอรับใบอนุญาต ไว้ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2551 จะมีได้กำหนดเรื่อง สัญชาติ ของผู้ขอรับใบอนุญาตฯ ยังต้องพิจารณาพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวพ.ศ. 2551 ที่ได้กำหนดห้ามคนต่างด้าวขอรับใบอนุญาต เนื่องจากกฎหมายได้เห็นว่าตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัยเป็นอาชีพที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว

การประกอบธุรกิจนายหน้าหรือตัวแทนประกันภัยเป็นธุรกิจที่ได้ห้ามมิให้คนต่างด้าวทำเว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอย่างไรก็ตาม คนต่างด้าวอาจสามารถเข้าสู่ตลาดการประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยที่เป็นนิติบุคคลในประเทศไทยได้ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่นิติบุคคลที่อาจขอรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยได้

เมื่อนิติบุคคลนั้นมีสำนักงานใหญ่ในประเทศไทยกิจการนายหน้าประกันภัยอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้นนิติบุคคลนั้นมีพนักงานหรือลูกจ้างที่ได้รับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยเป็นผู้ทำการแทนนิติบุคคลดังกล่าว

กรณีของนิติบุคคลนั้นต้องไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยในระยะเวลาสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตและประกาศนายทะเบียนเรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตให้นิติบุคคลที่เป็นนายหน้า กำหนดจำนวนหุ้นของบริษัทที่เป็นนายหน้าจะต้องมีบุคคลที่มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสามในสี่ และมีกรรมการที่เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยไม่ต่ำกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด เท่ากับกฎหมายอนุญาตให้คนต่างชาติเข้ามาถือหุ้นในบริษัทที่เป็นนายหน้าประกันภัยได้ไม่เกินหนึ่งในสี่และจำนวนกรรมการที่เป็นคนต่างชาติจะต้องไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเช่นกันซึ่งสัดส่วนดังกล่าวนี้ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ซึ่งในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ได้ให้ความหมายของคนต่างด้าวที่เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยกำหนดให้นิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทยที่มีลักษณะต่อไปนี้เป็นคนต่างด้าวคือ นิติบุคคลซึ่งมีหุ้นอันเป็นทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นถือ โดยคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลซึ่งมีคนต่างด้าวลงทุนมีมูลค่า

¹³พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพ.ศ. 2542 บัญชีแนบท้าย

ตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดของนิติบุคคลคั้งนั้น นิติบุคคลที่มีบุคคลต่างด้าวถือหุ้นอยู่ ตั้งแต่ร้อยละ 50 ของทุนทั้งหมดในนิติบุคคล หรือนิติบุคคลที่มีคนต่างด้าวมถือหุ้นเป็นทุนตั้งแต่ร้อยละ 50 ของหุ้นที่เป็นทุนทั้งหมดจึงมีสถานะเป็นคนต่างด้าวไม่สามารถประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยได้

การที่ประกาศนายทะเบียนเรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตให้นิติบุคคลที่เป็นนายหน้า ได้อนุญาตให้จำนวนหุ้นของบริษัทที่เป็นนายหน้ามีคนต่างชาติเข้ามาถือหุ้น ในบริษัทที่เป็นนายหน้าประกันภัยได้ไม่เกินหนึ่งในสี่ และจำนวนกรรมการที่เป็นคนต่างชาติ จะต้องไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมดเช่นกัน จึงไม่มีลักษณะเป็นนิติบุคคลต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว จึงไม่ถูกห้ามในการประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัย คนต่างด้าวจึงสามารถเข้าร่วมทุนในธุรกิจนายหน้าประกันภัยได้ โดยการเข้าสู่ตลาดของคนต่างด้าวในการประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยประเภทนิติบุคคลคนต่างด้าวสามารถถือหุ้นในนิติบุคคลนั้นได้ไม่เกิน 25เปอร์เซ็นต์¹⁴

3.1.4 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ใช้กำกับดูแล หน้าที่และความรับผิดชอบของ ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย นอกจากนี้ยังได้นำหลักเกณฑ์ เรื่องสิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องตัวการ ตัวแทน ใช้บังคับโดยอนุโลม¹⁵ สัญญาตัวแทนและสัญญาหน้านั้น เป็นไปตามหลักนิติกรรมและสัญญา ซึ่งเป็นหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

1. การตั้งตัวแทน

สัญญาตัวแทน คือเกิดจากเจตนาของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้แก่ตัวการและตัวแทน ซึ่งคนหนึ่งเรียกว่า ตัวแทน มีอำนาจทำการแทนเรียกว่าตัวการและตกลงจะทำการคั้งนั้น อันความเป็นตัวแทนนั้น จะเป็นโดยแต่งตั้งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายก็ยอมได้¹⁶

การตั้งตัวแทนจะต้องมีการตกลงระหว่างตัวการและตัวแทน มีการตกลงให้ทำกิจการแทนกัน จะต้องกระทำงานไปในทางที่สมประสงค์ และตามความประสงค์ อันแท้จริงของตัวการ หรือพึงสันนิษฐานได้ของตัวการ หากตัวแทนไม่มีอำนาจกระทำการแล้วการกระทำนั้น จะไม่ผูกพันตัวการแต่อย่างใด เพราะการกระทำนั้นไม่มีอำนาจ ในการตั้งตัวแทนต้องมีบุคคลที่สามอยู่ในวัตถุประสงค์ แต่บุคคลที่สามนี้ไม่จำเป็นต้องเจาะจงการตั้งตัวแทน นายหน้า จึงแต่งตั้งโดย

¹⁴วารสาร กิจเจริญ.(2547).*การเปิดเสรีการค้าบริการสาขาประกันภัยของไทยภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 76.

¹⁵ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 797- 832

¹⁶ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 807

แสดงออกชัดหรือโดยปริยาย และการตกลงให้ทำกิจการ แทนนั้นคือ มอบหมายให้ตัวแทน นายหน้าเข้าทำการชักชวน หรือชี้ช่องให้ผู้เอาประกันภัยได้เข้าทำสัญญาซึ่งในการชี้ช่องของ นายหน้านั้น เพื่อหวังได้ค่าบำเหน็จ¹⁷ ส่วนตัวแทนนั้นโดยปกติก็ย่อมได้รับค่าบำเหน็จ เว้นแต่ได้มีการตกลงไว้เป็นอย่างอื่น¹⁸

2. การมอบอำนาจ

ในการตั้งตัวแทนนั้นจะตั้งโดยแสดงออกชัดหรือโดยปริยายก็ได้ การตั้งโดยแสดงออกชัดเจนนั้น จะตั้งโดยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ ส่วนการตั้งโดยปริยายนั้นหมายถึง การกระทำใด ๆ ที่พึงสันนิษฐานได้ว่า ได้มีการตั้งตัวแทนแต่ถ้าการใดที่กฎหมายบังคับว่าจะต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ การตั้งตัวแทนเพื่อทำการนั้น ต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย¹⁹ อย่างไรก็ตามบทบัญญัติที่บังคับให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น เป็นเรื่องระหว่างตัวการหรือตัวแทนกับบุคคลภายนอกเท่านั้นในระหว่างตัวการกับตัวแทนนั้นแม้มิได้ทำเป็นหนังสือ หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ ก็ยังคงใช้บังคับได้ นอกจากนี้ จะเกิดขึ้นตามเจตนาของคู่กรณีแล้ว ยังอาจเกิดขึ้นได้โดยผลของกฎหมาย ในการแต่งตั้งตัวแทน และนายหน้า จึงเป็นการแต่งตั้งตัวแทน เพื่อทำการ โดยเฉพาะ มีอำนาจในการชักชวนให้ผู้เอาประกันเข้าทำสัญญากับผู้รับประกันภัย ซึ่งเป็นตัวการ อาจแต่งตั้งโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายก็ได้ ในการรับเบี้ยประกันจึงต้องมีการทำเป็นหนังสือ

3. ความรับผิดชอบของตัวแทนต่อตัวการ

ตัวแทนต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นที่เกิดจากการทำหน้าที่ของตัวแทน ในการทำผิดหน้าที่ของตัวแทนตัวการสามารถบอกเลิกสัญญาได้ทันที²⁰ โดยไม่ต้องคำนึงว่าได้ตัวแทนได้ทำหน้าที่ให้แก่ตัวการเรียบร้อยแล้วหรือไม่

ตัวแทนมีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ได้รับไว้แทนตัวการคืนและจะนำไปใช้สอยเพื่อประโยชน์ส่วนตัวไม่ได้²¹ ในการรับเงินค่าเบี้ยประกันไปตัวแทน นายหน้าต้องนำเงินนั้นส่งคืนบริษัทผู้รับประกัน พร้อมดอกเบี้ยในเงินนับแต่วันที่เอาไปใช้

ถ้าตัวแทนทำไปโดยชอบด้วยกฎหมายต่อบุคคลภายนอก ตัวแทนไม่ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก แต่ถ้าตัวแทนกระทำไปโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจ ตัวแทนต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกโดยลำพัง²²

¹⁷ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 845

¹⁸ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 817

¹⁹ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 798

²⁰ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 826

²¹ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 811

หากตัวแทน ทำโดยอามิสสินจ้าง หรือทำการ โดยไม่สุจริต ตัวแทนต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกโดยลำพัง²³

ความระงับสิ้นไปแห่งสัญญาตัวแทนอาจะระงับดังนี้

1. เจตนาของคู่สัญญาตัวการและตัวแทนตกลงเลิกสัญญากัน สัญญาเป็นอันระงับไป
2. โดยผลของกฎหมายเช่น สิ้นกำหนดเวลาตามสัญญาหรือคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตายหรือตกเป็นคนไร้ความสามารถหรือล้มละลาย เว้นแต่จะขัดกับข้อสัญญาหรือสภาพแห่งกิจการ²⁴

อายุความ ในเรื่องผิดสัญญาตัวแทนเกี่ยวกับค่าเสียหายตามกฎหมายลักษณะตัวแทน มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องใช้อายุความในบททั่วไป คืออายุความฟ้องร้องเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายจากตัวแทน มีอายุความฟ้องร้อง 10 ปี

3.2 กฎหมายของต่างประเทศในการควบคุมและกำกับดูแลตัวแทนและนายหน้าประกันภัย

เนื่องจากเราได้นำหลักการประกันภัยมาจากต่างประเทศ เพื่อการพัฒนากฎหมายและวิธีการกำกับดูแล เราจึงต้องศึกษากฎหมายต่างประเทศที่ใช้กำกับดูแล ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย เพราะหากในอนาคต ประเทศไทยมีการเปิดเสรีทางการค้าบริการสาขาประกันภัย ด้านตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัยแล้ว เราอาจจะต้องเพิ่มเติมข้อกำหนดให้รัดกุมยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นจะทำการศึกษาและเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศดังนี้ กฎหมายประเทศสิงคโปร์ กฎหมายประเทศออสเตรเลีย และกฎหมายอังกฤษ

3.2.1 กฎหมายประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์มีบทบัญญัติในการควบคุมตัวแทนและนายหน้าประกันภัยไว้โดยเฉพาะ เพื่อที่จะนำไปสู่การกำกับดูแลตนเอง ไว้ใน Insurance Act Chapter 142 ซึ่งบัญญัติไว้ในส่วนที่สอง (Part HB Insurance Intermediaries General) ทั้งนี้เพื่อที่จะกำกับดูแล คนกลางประกันภัย²⁵ รวมถึงตัวแทนและนายหน้าประกันภัย โดยเริ่มบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 โดยมีสาระสำคัญ

²²ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 823

²³ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 825

²⁴ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 826

²⁵มลชา พรหมเกทย์. (2549). *มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมคนกลางประกันภัยกรณีศึกษาตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 84-85.

เกี่ยวกับการชำระเงินแก่คนกลางประกันภัย การเปิดเผยข้อมูลเพื่อทำการเสนอเข้าไปในสัญญาประกันภัย การควบคุมหนังสือการติดต่อที่ถูกใช้โดยคนกลางประกันภัย และภายใต้ Insurance Act (Chapter 142) ได้มีการแบ่งธุรกิจประกันภัยออกเป็น 2 แบบ คือ แบบประกันชีวิต(Life Insurance) และการประกันธุรกิจทั่วไป (General Business Insurance)

ตามกฎหมายของคนกลางประกันภัย จะถูกห้ามภายใต้ มาตรา 33 ของ Insurance Act ในเรื่องการจัดการธุรกิจประกันภัยในประเทศสิงคโปร์ โดยประเทศสิงคโปร์ได้มีมาตรการกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของตัวแทนและนายหน้าประกันภัย เพื่อให้ตัวแทนและนายหน้าประกันภัยได้ประกอบธุรกิจอย่างมืออาชีพ มีความรู้และซื่อสัตย์ หากฝ่าฝืนบทบัญญัติก็จะมีผลลงโทษตามกฎหมาย ซึ่งการกำกับดูแลเอกชนสามารถควบคุมหรือดูแลตนเองและการกำกับดูแลโดยรัฐ และประเทศสิงคโปร์ได้มีการกำหนดให้ตัวแทนและนายหน้าประกันภัยต้องเป็นสมาชิกของสมาคม นอกจากนี้รัฐจะใช้วิธีการควบคุมให้น้อยที่สุด ให้มีความรับผิดชอบในการดำเนินการ กำกับดูแลตนเอง โดยรัฐจะเข้าดูแลผู้ประกอบการประกันภัยที่มีผลประกอบการที่ไม่ดี

3.2.1.1 วิธีการควบคุมตัวแทนและนายหน้าประกันภัย

กฎหมายที่ใช้ควบคุมตัวแทนและนายหน้าประกันภัยในประเทศสิงคโปร์คือพระราชบัญญัติประกันภัยในส่วนของ การควบคุมคนกลางประกันภัย Insurance Act Chapter 142 (Part IIB Insurance Intermediaries General) โดยมีมาตรการในการควบคุมตัวแทนและนายหน้าประกันภัยดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

- (1) การควบคุมอำนาจในการกระทำการ
- (2) การควบคุมด้านคุณสมบัติของตัวแทนและนายหน้าประกันภัย
- (3) การควบคุมด้านการฝึกอบรม
- (4) การควบคุมการทำงานของคนกลางประกันภัย
- (5) การควบคุมการจดทะเบียนของนายหน้าประกันภัย
- (6) การควบคุมการยกเลิกดำเนินกิจการของคนกลางประกันภัย
- (7) การควบคุมค่ายจรรยาบรรณ
- (8) การควบคุมความรับผิดชอบในวิชาชีพ
- (9) การควบคุมการจัดทำบัญชีเบี่ยงประกันภัย

3.2.1.2 การควบคุมอำนาจในการกระทำการ

(1) กฎหมายห้ามประกอบธุรกิจการเป็นตัวแทนประกันภัยจนกว่าจะได้จัดทำเป็นหนังสือระหว่างตัวแทนประกันภัยและบริษัทประกันภัย บุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ²⁶

(2) กฎหมายห้ามมิให้พนักงานของบริษัทประกันภัยกระทำการเป็นตัวแทนประกันภัย ยกเว้นว่าถ้าหากเป็นพนักงานก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2545 ก็สามารถกระทำการเป็นตัวแทนประกันภัยสำหรับบริษัทประกันภัยต่อไปได้²⁷

(3) กฎหมายควบคุมการชำระเงิน²⁸ คือ ถ้าสัญญาประกันภัยที่กระทำโดยคนกลางประกันภัย การชำระเงินผ่านคนกลางประกันภัย สามารถกระทำการได้ตามสัญญา และผู้รับประกันภัยก็สามารถจ่ายชำระเงินดังกล่าวให้กับผู้เอาประกันภัยผ่านคนกลางประกันภัยได้เช่นเดียวกัน

3.2.1.3 การควบคุมด้านคุณสมบัติของตัวแทนและนายหน้าประกันภัย

(ก) คุณสมบัติตัวแทน

ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพตัวแทนประกันภัย ได้มีข้อบังคับให้สมาชิกต้องปฏิบัติตาม General Insurance Agents Registration Regulation (GIARR) ซึ่งเป็นข้อกำหนดการจดทะเบียนของตัวแทนการประกันวินาศภัย จะใช้กับตัวแทนการประกันภัย ซึ่งกำหนดไว้ภายใต้ Insurance Act (Cup 142) สำหรับผู้ที่ดำเนินธุรกิจการการเป็นตัวแทนการประกันวินาศภัยให้กับบริษัทประกันภัยหนึ่งบริษัทหรือมากกว่า ที่เป็นสมาชิกของ The General Insurance Association of Singapore (GIA) และไม่ใช่บังคับกับนายหน้าประกันภัยที่ได้จดทะเบียนไว้ตาม Insurance Act ของ มาตรา 35X (การจดทะเบียนของนายหน้าประกันภัย) โดยผู้ที่จะเป็นตัวแทนประกันภัย จะต้องมีความคุณสมบัติตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการจดทะเบียนตัวแทน (Agents Registration Board) ดังนี้

1) ตัวแทนต้องเป็นพลเมืองสิงคโปร์ หรือมีถิ่นฐานถาวรในสิงคโปร์ ถ้าเป็นชาวต่างชาติต้องมีใบอนุญาตการทำงานที่ถูกต้องหรือใบอนุญาตพนักงาน ที่ออกโดยกระทรวงแรงงาน

2) ต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

3) ตัวแทนต้องเป็นบุคคลธรรมดา ที่มีอายุ 21 ปีบริบูรณ์ มีการศึกษาอย่างน้อยระดับมัธยม (General Certificate in Education Level) และผ่านการสอบ Pre-contract exam จากวิทยาลัยประกันภัย

²⁶ Ibid. Article 35M.

²⁷ Ibid. Article 35S.

²⁸ Ibid. Article 35

(1) ผ่านการศึกษาระดับวุฒิปริญญาตรีด้านการประกันวินาศภัยจากวิทยาลัยประกันภัยหรือมีประสบการณ์ในธุรกิจประกันวินาศภัยก่อนได้รับการแต่งตั้งเป็นตัวแทน หรือได้รับประกาศนียบัตร Aell/ All หรืออื่น ๆ ที่เท่าเทียมกัน

(2) เป็นตัวแทนของบริษัทประกันภัยได้ไม่เกินสามบริษัท

(3) ต้องดำรงไว้ซึ่งบัญชีรับรองเบี้ยประกันภัย (Premium trust account)

(4) ใบอนุญาตมีระยะเวลา 2 ปี

(ข) คุณสมบัติของนายหน้าประกันภัย

(1) ต้องเป็นนิติบุคคล ประเภทบริษัท

ก. มีทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้และ

ข. มีกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพที่มีผลบังคับ ซึ่งมีความคุ้มครองตามที่กำหนดไว้

(2) ข้อกำหนดตาม 1. ก และ ข ดังกล่าวข้างต้น เจ้าพนักงานอาจกำหนดจำนวนที่แตกต่างกันสำหรับนายหน้าประกันภัยแต่ละประเภทที่แตกต่างกันได้

(3) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ หมายถึงสัญญาประกันซึ่งผู้รับประกันภัยอยู่ภายใต้การเป็นบุคคลที่จะชดใช้ค่าเสียหายในความรับผิดที่เกิดขึ้นไม่ว่าในหรือนอกการดำเนินธุรกิจในฐานะนายหน้าประกันภัยก็ตาม

3.1.2.4 การควบคุมด้านการฝึกอบรม

(1) ตัวแทนจะต้องมีการพัฒนาทางอาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD)²⁹ซึ่งอาจกำหนดโดยคณะกรรมการเป็นกรณี ๆ ไปและหากปรากฏว่าตัวแทนไม่สามารถปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของ CPDตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้ได้ ตัวแทนประกันภัยจะต้องมีการรายงานความผิดพลาดให้แก่คณะกรรมการ และหากตัวแทนประกันภัยไม่สามารถผ่าน หรือสำเร็จการอบรม CPD ตามจำนวนชั่วโมงขั้นต่ำที่กำหนดโดยคณะกรรมการในทุก ๆ ปี การจดทะเบียน

(2) มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยจะบังคับใช้กับนายหน้าประกันภัยทั้งหมดและพนักงานของนายหน้าประกันภัย โดยจะต้องผ่านการอบรมการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) สำหรับพนักงานนายหน้าประกันภัย (Broker Staff)³⁰

(3) มีการกำหนดหลักสูตรและมีการสอบวัดความรู้สำหรับตัวแทนและนายหน้าประกันภัยรายใหม่ และมีการอบรมต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการอบรมภายในองค์กรเพื่อรับ

²⁹General Insurance Agents Registration Regulation, Article 7,9,21.

³⁰MAS 502 Notices to Insurance Brokers, Minimum Standard and Continuing Professional Development for Insurance and their Broking Staff, 1 July 2005.

ตัวแทนและนายหน้าประกันภัยรายใหม่ พัฒนาศักยภาพตัวแทนและนายหน้าประกันภัยรายเก่าและการเลื่อนขั้น³¹

3.2.1.5 การควบคุมการทำงานของคนกลางประกันภัย

(1) ถ้าสัญญาประกันภัยมีผลบังคับโดยคนกลางประกันภัยและมีการชำระเงินค่าเบี้ยประกันภัย หรือเงินอื่นใดผ่านคนกลางประกันภัยเพื่อชำระให้แก่ผู้รับประกันภัยในความสัมพันธ์กับสัญญาประกันภัยสามารถกระทำได้ตามสัญญา ในกรณีที่ผู้รับประกันภัยจะจ่ายเงินหรือค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ ผู้เอาประกันภัยก็สามารถจ่ายผ่านคนกลางประกันภัยได้เช่นเดียวกัน

(2) ต้องเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ในการทำสัญญาการประกันภัย

(3) ต้องไม่กระทำการหลอกลวง แจ้งข้อมูลเป็นเท็จ ในการทำสัญญาประกันภัยและจะต้องไม่ละเลยในการเปิดเผยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหากฝ่าฝืน แม้ว่าสัญญาการประกันภัยไม่เกิดขึ้น ก็ยังมีความผิด มีทั้งโทษปรับและจำคุก

(4) ควบคุมหนังสือชี้ชวนให้ทำประกันภัย

(5) ควบคุมมาตรฐานของ ในเรื่องคุณวุฒิ ประสบการณ์การอบรมและควบคุมระเบียบ

วินัย

3.2.1.6 การควบคุมการจดทะเบียนของนายหน้าประกันภัย

การกำหนดการจดทะเบียนของนายหน้าประกันภัยมีดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่ต้องการดำเนินธุรกิจเป็นนายหน้าประกันภัย จะต้องยื่นขอจดทะเบียนเป็นลายลักษณ์อักษรต่อเจ้าพนักงาน

(2) เจ้าพนักงานอาจจะจดทะเบียนผู้สมัครเป็นนายหน้าประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันชีวิต ประเภทการประกันโดยตรง และประกันภัยต่อ หรือทั้งประกันโดยตรงและประกันภัยต่อ

(3) บุคคลใดได้จดทะเบียนภายใต้มาตรา 16 ของพระราชบัญญัติคนกลางในการประกันภัย ซึ่งมีผลบังคับก่อน 1 ตุลาคม 2545 ให้เป็นนายหน้าประกันวินาศภัยตรง นายหน้าประกันวินาศภัยต่อ นายหน้าประกันชีวิตต่อ หรือรวมทั้งหมด จะถือว่าจดทะเบียนเป็นนายหน้าประกันภัยโดยตรง

³¹ศิริสฤษดิ์ชานาวิน. (2547). *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการเสนอขายกรมธรรม์ประกันชีวิต*. (Committee in Efficient Distribution of Life Insurance : CEDLI) และบทบาทการทำงานของสมาคมประกันชีวิตของประเทศไทย (Life Insurance Association : LIA). วารสารการประกันภัย. 28,116. หน้า 18

(4) บุคคลใดจดทะเบียนหรือถือว่าจดทะเบียนภายใต้มาตรานี้ ในฐานะนายหน้าประกันวินาศภัยตรงก่อนวันที่พระราชบัญญัติการประกันภัย (ฉบับแก้ไข) พ.ศ. 2546 จะมีผลบังคับ ให้ถือว่าจดทะเบียนในฐานะนายหน้าประกันภัยโดยตรงทันที

(5) นายหน้าประกันภัยจะต้องทำกรมธรรม์ประกันภัยที่ชดเชยค่าเสียหายในวิชาชีพ (Professional indemnity insurance policy) ไม่น้อยกว่า 1 ล้านเหรียญสิงคโปร์และจะต้องมีเงินทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า จำนวน 300,000 เหรียญสิงคโปร์ต่อการดำเนินธุรกิจ นายหน้าประกันภัยแต่ละประเภท

3.2.1.7 การควบคุมการยกเลิกดำเนินกิจการของคนกลางประกันภัย

(1) หาก คนกลางประกันภัยกระทำผิดฐานหลอกลวง ไม่สุจริต หรือมีพฤติกรรมที่ผิดศีลธรรม เจ้าพนักงานจะต้องแจ้งไปยังบุคคลดังกล่าวให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีกำหนดระยะเวลา

(2) ถ้าบุคคลใดไม่พอใจในการตัดสินใจของเจ้าพนักงาน สามารถอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี เป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับคำตัดสิน

บริษัทประกันภัยจะต้องไม่รับบุคคลที่ถูกลงโทษไม่ให้ดำเนินธุรกิจในการประกันภัย หากมีการฝ่าฝืนมีโทษปรับและโทษจำคุก

3.2.1.8 การควบคุมจรรยาบรรณ

คนกลางประกันภัยจะต้องไม่กระทำการหลอกลวง และไม่กระทำให้เกิดความเสียหาย ดังต่อไปนี้

(1) ต้องแนะนำจำนวนเงินที่สามารถชำระได้ตามสัญญาประกันภัยที่ได้นำเสนอ
 (2) ต้องไม่ละเลยการเปิดเผยสาระสำคัญต่อข้อความ
 (3) ต้องไม่แนะนำหรือชักจูงให้ผู้เอาประกันภัยเจตนาเขียนใบคำขอเอาประกันภัย ที่ส่งไปให้ผู้รับประกันภัยและทำให้สาระสำคัญไม่ถูกต้องหรือเข้าใจผิดไป

(4) แนะนำหรือชักจูงให้ผู้เอาประกันภัยให้ละเอียดที่จะเปิดเผยสาระสำคัญของสัญญา

3.2.1.9 การควบคุมความรับผิดชอบในวิชาชีพ

นายหน้าประกันภัยจะต้องทำกรมธรรม์ประกันภัยที่ชดเชยค่าเสียหายในวิชาชีพ (Professional indemnity insurance) ไม่น้อยกว่า 1 ล้านเหรียญสิงคโปร์

3.2.1.10 การควบคุมการจัดทำบัญชีเบี้ยประกันภัย

นายหน้าประกันภัยจะต้องมีการจัดทำบัญชีเบี้ยประกันภัย (Insurance Broking Premium Accounts) กล่าวคือ เมื่อนายหน้าประกันภัยได้รับเงินจากผู้เอาประกันภัยไม่ว่าจะเป็นเงิน

ค่าเบี้ยประกันภัย หรือเงินที่ได้รับจากผู้รับประกันภัย เพื่อนำส่งให้กับผู้เอาประกันภัย กฎหมายยังได้ กำหนดระยะเวลาที่นายหน้าจะต้องนำส่งเงินค่าเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยไว้ด้วยกล่าวคือ จะต้องนำส่งภายในกำหนด

3.2.1.11 วิธีการกำกับดูแลตัวแทนและนายหน้าประกันภัย

โดยจะใช้วิธีการควบคุมและกำกับดูแลโดยรัฐให้น้อยที่สุด แต่สร้างความรับผิดชอบ บริษัทประกันภัยหรือผู้รับประกันภัย สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยคือ กรมการประกันภัย (Insurance Commissioner's Department) หรือ ICD เป็นหน่วยงานราชการที่ดูแล ด้านการเงิน และรับผิดชอบเฉพาะเรื่องการประกันภัย ซึ่งจะมีคนกลางประกันภัยอยู่ 2 ประเภท คือ

(1) ประเภทที่ได้รับ Approval จากรัฐ หรือ คนกลางประกันภัยที่ผ่านการสอบและ ได้รับอนุญาตตามระเบียบของรัฐ

(2) ประเภทที่ได้รับอนุญาตจากรัฐคือผู้ที่กระทำการแทน Association ของผู้รับประกันภัยที่มีระบบ เช่น Lloyd's ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับและกฎระเบียบของสมาคม ประกันภัยและมีมาตรการในการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้เอาประกันภัย ที่มีต่อบริษัทประกันภัย โดยเน้นเรื่องสัญญาและข้อความในกรมธรรม์ประกันภัย การกำหนดอัตรา เบี้ยประกันภัย กองทุนประกันภัย การใช้กฎหมายควบคุม และกำกับดูแลคนกลางประกันภัยโดย เคร่งครัด

3.2.1.12 การกำกับดูแลโดยรัฐ

กรมการประกันภัย (Insurance Commissioner's Department)³² หรือ ICD เป็นหน่วย ราชการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐที่ดูแลด้านการเงิน Monetary Authority of Singapore หรือ MAS มีหน้าที่ดูแลด้านเศรษฐกิจ การเงินและหลักทรัพย์ โดยแบ่งหน่วยงานใน MAS ให้เป็นไปตาม ลักษณะของงาน คือ การกำกับดูแลและส่งเสริมให้การประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นไปอย่างมั่นคง และมีประสิทธิภาพดังนี้

- (1) ป้องกันรักษาผลประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย
- (2) ดำเนินการออกกฎหมาย และสร้างความมั่นคงทางการเงิน
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจประกันภัย

3.2.1.13 การกำกับดูแลตนเอง

³² กยัคีเดช ณรงค์ชัย.(2543).*มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 43-44.

ยึดถือปรัชญาในการกำกับดูแลโดยเน้นให้ภาคเอกชนมีความรับผิดชอบให้มากที่สุด รัฐเพียงแต่กำกับดูแลให้น้อยที่สุด ดังนั้นการกำกับดูแลตนเองจึงมีบทบาทที่สำคัญที่จะพัฒนาธุรกิจ ประกันชีวิตให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถช่วยให้ผู้เอาประกันภัยได้รับประโยชน์ เต็มที่โดยรูปแบบของการกำกับดูแลตนเองนั้นจะมีการจัดตั้งในรูปของสมาคม ซึ่งในประเทศ สิงคโปร์มีสมาคมที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับตัวแทนและนายประกันภัย

(1) สมาคมนายหน้าประกันภัยแห่งสิงคโปร์ (Singapore Insurance Brokers' Association : SIBA)

(2) วิทยาลัยประกันภัย (Singapore Collage of Insurance Limited : SCI)

(3) สมาคมประกันวินาศภัยแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ (General Insurance Association of Singapore: GIA)

สมาคมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะมีบทบาทในการช่วยเหลือนาย ทะเบียนประกันภัยในการกำกับดูแลตัวแทนพละนายหน้าประกันภัย และในธุรกิจประกันภัยด้วย โดยการออกข้อบังคับหรือเงื่อนไข ให้สมาชิกปฏิบัติตาม หากสมาชิกท่านใดมีการฝ่าฝืนจะมีการ ลงโทษ ซึ่งถือเป็นการให้มีการดูแลตนเองในภาคธุรกิจ โดยนายทะเบียนจะส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมด้วย และมีการนำเสนอปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอันเป็นการขจัดปัญหาต่าง ๆ ก่อนที่จะมาถึงนายทะเบียน ยังผลให้ลดปริมาณปัญหาที่เกิดขึ้น³³

3.2.2 ประเทศออสเตรเลีย

ธุรกิจประกันภัยของประเทศออสเตรเลียแบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่คือ ธุรกิจประกัน ชีวิต (Life Insurance) และธุรกิจประกันภัยทั่วไป หรือธุรกิจประกันภัยที่ไม่ใช่ธุรกิจประกันชีวิต (General Insurance หรือ Non-life Insurance) โดยในการกำกับธุรกิจประกันภัย มีกฎหมาย 2 ฉบับ คือ Insurance Act 1973 สำหรับบังคับใช้ธุรกิจประกันภัยทั่วไป และ Life Insurance Act 1995 สำหรับบังคับใช้ธุรกิจประกันชีวิต

นอกจากนี้ยังได้มีการออกกฎหมาย General Insurance Reform Act ซึ่งกำหนดให้ระบบ การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยทั่วไปประกอบด้วย 3 ระดับ (Three-Tiered Regulatory System) โดย ในระดับที่หนึ่งนั้นให้ Insurance Act และในระดับที่สองในทางปฏิบัติ Guidance Notes ของแต่ละ มาตรฐานจะให้รายละเอียดในทางปฏิบัติแก่ Australian Prudential Regulation Authority (APRA)

3.2.2.1 วิธีการควบคุมตัวแทนและนายหน้าประกันภัย

³³ รุ่งอรุณ พูลจันทร์. (2551). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกันชีวิตพ.ศ. 2535: ศึกษาเฉพาะกรณีการกำกับดูแลตัวแทน ประกันชีวิตและนายหน้าประกันชีวิต. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 96-106.

ประเทศออสเตรเลียมีการบัญญัติในเรื่องตัวแทนและนายหน้าประกันภัยไว้โดยเฉพาะ เพื่อที่จะทำหน้าที่ในการควบคุมการประกอบอาชีพของตัวแทนและนายหน้าประกันภัยเพื่อที่จะนำไปสู่การกำกับดูแลตนเอง โดยกฎหมายที่ใช้ควบคุมกำกับคือ พระราชบัญญัติประกันภัย (ตัวแทนและนายหน้าประกันภัย) {Insurance (Agents and Brokers) Act 1984} โดยตัวแทนและนายหน้าประกันภัยจะต้องสังกัดอยู่กับ The Australian Securities and Investments Commission (ASIC) ดังนี้

(1) การควบคุมอำนาจหน้าที่ในการกระทำการคนกลางประกันภัย (นอกจากนายหน้าประกันภัย) ต้องไม่กระทำการจัดการด้านสัญญาประกันภัยในฐานะที่เป็นตัวแทนของผู้รับประกันภัย เว้นแต่มีการทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร และเมื่อผู้เอาประกันภัยร้องขอเอกสารของคนกลางประกันภัย ๆ จะต้องดำเนินการภายใน 7 วัน และจะต้องมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ต้องไม่จงใจและมีเจตนาหลอกลวง กล่าวคือ การให้ถ้อยคำซึ่งบุคคลผู้ให้ถ้อยคำเจตนาที่จะให้เกิดการกระทำเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยและเงื่อนไขต่าง

2. ต้องไม่มีเจตนาหลอกลวงเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยที่นำเสนอ โดย

ก. กรอกแบบฟอร์ม ด้วยข้อความในส่วนที่เป็นสาระสำคัญด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือ ทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ

ข. ไม่เปิดเผยข้อมูลให้แก่ผู้รับประกันภัย ซึ่งข้อความที่เป็นสาระสำคัญในสัญญาที่นำเสนอ

ค. แนะนำ หรือ ชักชวนผู้มุ่งหวังที่จะเอาประกันภัย กรอกแบบฟอร์มที่จะนำเสนอหรือส่งให้กับผู้รับประกันภัยด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือ ทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ หรือ

ง. แนะนำ หรือ ชักชวนผู้มุ่งหวังที่จะเอาประกันภัยไม่เปิดเผยข้อมูลให้แก่ผู้รับประกันภัย ซึ่งข้อความที่เป็นสาระสำคัญในสัญญาที่นำเสนอ

3. ต้องไม่จงใจและมีเจตนาหลอกลวงในความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเรียกร้องสินไหมทดแทนภายใต้สัญญาประกันภัย (กรมธรรม์ประกันภัย)

4. การแสดงตนโดยบิดเบือนตนเอง จะไม่แสดงตนหรือธุรกิจของตนในทางที่อาจทำให้บุคคลเชื่อว่าเป็นนายหน้าประกันภัย และคนกลางประกันภัย ไม่อาจแสดงตนหรือธุรกิจในทางที่อาจทำให้บุคคลหลงผิดว่าตนเป็นผู้รับประกันภัย

5. ควบคุมหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยเกี่ยวกับเบี้ยประกันภัย

(2) การควบคุมด้านคุณสมบัติของนายหน้าประกันภัย

สมาคมนายหน้าประกันภัย (National Insurance Brokers Association (NIBA)) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของนายหน้าประกันภัย (Qualified Practicing Insurance Brokers (QPIB)) ที่จะสมาชิกไว้ว่าจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นกรรมการ หุ้นส่วน หรือ ลูกจ้างของสมาชิกหลัก (Principal Member)
2. ได้รับประกาศนียบัตรด้านบริการการเงิน (Insurance Broking)
3. มีประสบการณ์อย่างน้อย 4 ปี ในการเป็นนายหน้าประกันภัย
4. ผ่านการพัฒนาความเป็นมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง {Continued Professional Development (CPD) มาแล้ว 24 ชั่วโมง ในรอบ 12 เดือนก่อนการสมัคร

(3) การควบคุมการจดทะเบียนนายหน้าประกันภัย

ในการจดทะเบียนเป็นนายหน้าประกันภัยนั้นจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 20 และจะต้องปฏิบัติตามคณะกรรมการประกันภัย และจะต้องดำเนินการดังนี้

บุคคลใด ๆ จะต้องไม่จงใจหรือเจตนาหลอกลวงดังต่อไปนี้

1. ทำคำให้การเท็จหรือบิดเบือน หรือปกปิดในเรื่องสำคัญ
2. ให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการประกันภัยเกี่ยวกับคำขอ ซึ่งเป็นเท็จหรือบิดเบือนความจริงในส่วนรายการสำคัญ และตามมาตรา 21 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจดทะเบียนนายหน้าประกันภัยไว้

(4) การควบคุมการระงับ หรือเพิกถอนการจดทะเบียน

มาตรา 25 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องการระงับหรือเพิกถอนการจดทะเบียนไว้ดังนี้

1. ผิดต่อหรือเกิดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นการกระทำเกี่ยวเนื่องกับการประกันภัย
2. การกระทำบิดเบือนใด ๆ ซึ่งคณะกรรมการประกันภัยเห็นว่า ไม่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจนายหน้าประกันภัย
3. ในระหว่างที่การจดทะเบียนของถูกระงับยอมถือบุคคลนั้นมิได้รับการจดทะเบียนภายใต้บทบัญญัตินี้
4. บุคคลซึ่งถูกระงับการจดทะเบียนตามข้อ 2. อาจดำเนินกิจการนายหน้าประกันภัยได้ภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไข (หากมี) ที่คณะกรรมการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร

5. บุคคลไม่อาจดำเนินกิจการนายหน้าประกันภัยภายหลังระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ปฏิบัติ

(5) การควบคุมการฝึกอบรม

นายหน้าประกันภัยใหม่จะได้รับการอบรมอย่างกว้างขวางตั้งแต่วันแรกที่เข้ามาในอาชีพ โดยจะต้องมีประสบการณ์ และจัดต้องได้รับประกาศนียบัตรการให้บริหารทางการเงิน นายหน้าฝึกหัด จึงจะสามารถขอวุฒิ (Qualified Practicing Insurance Brokers (QPIB)) ได้

(6) การควบคุมด้านจรรยาบรรณ

สมาคมนายหน้าประกันภัย (National Insurance Brokers Association (NIBA)) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และควบคุมเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนายหน้าประกันภัย (The NIBA Code of Conduct Provides the Brokers)

(7) การควบคุมด้านความรับผิดชอบในวิชาชีพ

ความรับผิดชอบในด้านวิชาชีพนายหน้าประกันภัย ซึ่งเป็นความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนหน้าที่ในวิชาชีพในการดำเนินธุรกิจในฐานะที่เป็นนายหน้าประกันภัยจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายดังต่อไปนี้

1. ในกรณีความรับผิดชอบต่อบุคคลจะรับสูงสุดไม่เกิน 500,000 เหรียญ ตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต (Life Insurance Act 1995) โดยได้รับการสนับสนุนทางการเงินส่วนใหญ่จากธุรกิจที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล

2. Australian Securities and Investments Commission (ASIC) เป็นหน่วยงานอิสระของรัฐบาลกลางของประเทศออสเตรเลียที่จัดขึ้นโดยพระราชบัญญัติของประเทศออสเตรเลีย (Securities and Investments Commission Act 1989)

3.2.2.2 การกำกับดูแลตนเอง

ในประเทศออสเตรเลียสมาคมที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับตัวแทนและนายประกันภัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) สมาคมนายหน้าประกันภัยแห่งชาติของประเทศออสเตรเลีย The National Insurance Brokers Association of Australian (NIBA) เป็นหน่วยงานที่ยกระดับวิชาชีพสำหรับคนกลางประกันภัยมีฐานะเป็นสมาคมอุตสาหกรรมอิสระ นอกจากนี้ นายหน้าประกันภัยยังมีบทบาทสำคัญในการจำหน่ายประกันภัย การจัดการเบี้ยประกันรายปีมากกว่าเจ็ดล้านเหรียญและครอบคลุมโดยมีปริมาณครึ่งหนึ่งของธุรกิจประกันภัยโดยรวม มีการควบคุมในการออกกฎระเบียบ มีคณะกรรมการในการสอบสวนการกระทำผิด ซึ่งคณะกรรมการจะมาจากหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชน

(2) สภาประกันภัย (Insurance Council of Australian) สภาประกันภัยเป็นผู้แทนดูแลผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมประกันภัยโดยทั่วไปในออสเตรเลีย ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการในฐานะเป็นองค์กรที่ยกฐานะของบริษัทประกันภัยทั่วไปในออสเตรเลียที่ได้รับใบอนุญาตภายใต้ Insurance Act 1973³⁴

3.2.3 ประเทศอังกฤษ

การกำกับดูแลธุรกิจนายหน้าประกันภัยในประเทศอังกฤษมีทั้งการกำกับดูแลโดยรัฐ และโดยเอกชนกันเอง คือรัฐนั้นมีการออกกฎเกณฑ์มากำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัย เช่นเรื่องใบอนุญาตของนายหน้าประกันภัย โดยมีองค์กรของรัฐเป็นผู้กำกับดูแล และมีหน้าที่ในการ ออกใบอนุญาตนายหน้าประกันภัย ส่วนการดูแลกันเองของเอกชนนั้น เป็นการรวมกลุ่มนายหน้าประกันภัยเข้ามาเป็นสมาชิก

สมาคมนายหน้าจะมีการกำหนดคุณสมบัติและกำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติตามรวมทั้งมีมาตรการเป็นการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยในการเข้าทำสัญญาประกันภัย โดยการติดต่อผ่านทางนายหน้าประกันภัย

กฎหมายที่กำกับดูแลเกี่ยวกับเรื่องนายหน้าประกันภัยของอังกฤษ จะได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเปลี่ยนเป็นการให้นายหน้าประกันภัยกำกับดูแลด้วยตนเอง ได้มีการเปลี่ยนโครงสร้าง การกำกับดูแลสถาบันการเงินในประเทศทั้งหมด โดยให้ทุกสถาบันการเงินอยู่ภายใต้บังคับ พระราชบัญญัติว่าด้วยตลาดการเงินและบริการทางการเงิน ค.ศ. 2000 รวมทั้งธุรกิจนายหน้า ประกันภัยด้วย โดยมีสำนักงานควบคุมกิจการทางการเงิน (Financial Services Authority หรือ FSA) เป็นผู้กำกับดูแล

การรวมองค์กรกำกับดูแลไว้ในหน่วยงานกำกับดูแลเดียวซึ่งได้แก่ สำนักงานควบคุมกิจการทางการเงิน

3.2.3.1 มาตรการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยทั่วไปตามแบบพระราชบัญญัติว่าด้วยตลาดการเงินและบริการทางการเงิน ค.ศ. 2000

1. การกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยตามพระราชบัญญัตินายหน้าประกันภัย (จดทะเบียน) ค.ศ. 1997 (Insurance Brokers Registration Act 1997)

คำนิยามของ นายหน้าประกันภัย คือ บุคคลที่ดำเนินงานอย่างเป็นอิสระและมีเสรีภาพในการให้บริการในการดำเนินธุรกิจของนายหน้าประกันภัยเกี่ยวกับกิจการด้านการประกันภัยและต้องกระทำตามมาตรฐานสากล รวมทั้งตาม พระราชบัญญัติยังไม่ได้มีการแบ่งประเภทด้าน

³⁴ รุ่งอรุณ พูลจันทร์ . อังแล้วเชิงอรรถที่ 33 . หน้า 107-115

ประกันภัยและนายหน้าประกันภัยจากกัน กล่าวคือ พระราชบัญญัตินี้ถือคนที่ไม่บุคคลที่กระทำการเหมือนเช่นตัวแทนประกันภัยนั้นให้ถือว่ามีฐานะเป็นนายหน้าประกันภัย³⁵

นอกจากจะมีการกำกับดูแลโดยคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินายหน้าประกันภัย (จดทะเบียน) ค.ศ.1997 ยังได้มีกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยโดยองค์กรอิสระอื่นด้วย ได้แก่ องค์กรที่ปรึกษาทั่วไปในด้านมาตรฐานการประกันภัย (The General Standard Insurance Council หรือ GISC) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยรัฐ โดยองค์กร มีหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยและคนกลางประกันภัยโดยจะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์เรื่อง มาตรฐานการขายการให้คำแนะนำ และการบริการของสมาชิกให้แก่ผู้รับประกันภัยและคนกลาง ประกันภัยรวมถึงนายหน้าประกันภัยด้วย โดยมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคให้ ได้รับความยุติธรรมจากการดำเนินธุรกิจของนายหน้าประกันภัย ทำให้ผู้เอาประกันภัยมั่นใจว่าตนจะได้รับการความคุ้มครองอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม โดยการออกมาตรฐานในการกำกับดูแล และวางแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดีสำหรับสมาชิกขององค์กร³⁶ และออกกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับ การคุ้มครองผู้เอาประกันภัยหรือผู้บริโภคกฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย แต่กฎเกณฑ์ในด้านมาตรฐานการประกันภัย สามารถนำมาใช้ในการคดีความในการพิพากษาของศาลในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่ในความระมัดระวังของนายหน้าประกันภัย มีกฎเกณฑ์ 2 ลักษณะ คือข้อกำหนดทางการค้า (The Commercial Code) ข้อกำหนดเกี่ยวกับลูกค้า (The Private Customer Code) โดยมีหลักการดังนี้³⁷

1)ข้อกำหนดทางการค้า (The Commercial Code) กำหนดให้ นายหน้าประกันภัยที่เป็นสมาชิกขององค์กรนี้ต้องกระทำการดำเนินธุรกิจด้วยความ ระมัดระวัง ปราศจากความประมาทเลินเล่อ ซื่อสัตย์และปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความยุติธรรม

ในข้อกำหนดทางการค้านี้จะกำหนดกฎเกณฑ์ที่สำคัญ เพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยให้เป็นไปตามมาตรฐานในเรื่องความซื่อสัตย์และความระมัดระวัง ข้อกำหนดที่ใช้ในการกำกับดูแลหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยได้ดังนี้

(ก)ข้อกำหนดในการกำกับดูแลทางการตลาดนายหน้าประกันภัยต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ ยุติธรรม และไม่เป็น การ หลอกลวงผู้เอาประกันภัยในเนื้อหา หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่นายหน้าประกันภัยได้ทำการส่งเสริม หรือทำการโฆษณาทั้งหมดกำหนดในการ กำกับดูแลดำเนินการเกี่ยวกับสัญญาประกันภัย มีดังนี้

(1)นายหน้าประกันภัยต้องให้คำแนะนำแก่ผู้เอาประกันภัย ลักษณะการ

³⁵Christopher Henley *The Law Insurance Broking*. (London: Sweet & Maxwell, 2004). p. 511

³⁶*Ibid*, p. 512.

³⁷*Ibid*, pp. 513 - 515

ให้บริการว่าจะเป็นกรณีที่นายหน้าประกันภัยดำเนินการในฐานะเป็นตัวแทนของผู้รับประกันภัยหรือดำเนินการอย่างอิสระ

(2) นายหน้าประกันภัยจะต้องค้นคว้าข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับผู้เอาประกันภัย รวมถึงความต้องการของผู้เอาประกันภัย รวมถึงให้รายละเอียดที่สำคัญในเรื่องความคุ้มครองและผลประโยชน์ที่ผู้เอาประกันภัยจะได้รับ

(3) นายหน้าประกันภัยมีหน้าที่ตามกฎหมายในการเปิดเผยถึงจำนวนค่านายหน้า และค่าตอบแทนอื่นใดที่ได้รับ ในการจัดหาประกันภัย เมื่อมีการเรียกร้องจากผู้เอาประกันภัย นายหน้าประกันภัยจะต้องไม่เรียกค่าธรรมเนียมอื่นใด นอกจากค่าเบี้ยประกันภัยที่กำหนดไว้โดยผู้รับประกันภัยรวมถึงค่าธรรมเนียมสำหรับกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงกรมธรรม์การดำเนินการตามข้อเรียกร้องและการเลิกสัญญาประกันภัยด้วย

(ข) ข้อกำหนดในการกำกับดูแลความคุ้มครองของผู้เอาประกันภัยนายหน้าประกันภัยจะต้องให้การรับรองที่เป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้เอาประกัน

(ค) ข้อกำหนดในการกำกับดูแลการให้บริการของนายหน้าประกันภัยนายหน้าประกันภัยมีหน้าที่ในการให้บริการทั้งก่อนและภายหลังจากที่ได้มีการ ดำเนินการให้ผู้เอาประกันภัยเข้าสู่สัญญาประกันภัย

(ง) ข้อกำหนดในการกำกับดูแลข้อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เอาประกันภัยหากมีการการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ต้องจัดหา แนวทางที่เหมาะสมในการเรียกร้องค่าสินไหมทด

2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับลูกค้า (The Private Customer Code)

นายหน้าประกันภัยมีหน้าที่ในการรักษามาตรฐานการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนต่อผู้เอาประกันภัยต้องอธิบายต่อผู้เอาประกันภัยถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำสัญญาประกันภัยและผลของการปกปิดข้อมูลทั้งก่อนทำสัญญาประกันภัยและ ระหว่างที่กรมธรรม์ประกันภัยยังมีผลบังคับและต้องบอกกล่าวแก่ผู้เอาประกันภัยว่า การตอบรับหรือการแถลงข้อมูลในการเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนหรือในเอกสารอื่นใดนั้น ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบข้อมูลดังกล่าวเอง

หากนายหน้าประกันภัยทราบว่าการเปิดเผย ข้อมูลของประกันภัยนั้นไม่เป็นความจริงหรือเปิดเผยไม่ครบถ้วนนายหน้าประกันภัยต้องแจ้งให้ผู้เอาประกันภัยกระทำการแถลงข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วน หากผู้เอาประกันภัยไม่กระทำการตามที่บอกกล่าวนายหน้าประกันภัยต้องปฏิเสธที่จะดำเนินการในฐานะนายหน้าประกันภัยให้กับ ประกันภัยรายนั้น³⁸

³⁸ *Ibid*, p. 43.

2.การกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยตลาด การเงินและ
บริการทางการเงิน ค.ศ. 2000 (Financial Services and Markets Act 2000 หรือ FSMA 2000)

ให้อิสระนายหน้าประกันภัยดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจของตนเองได้อย่างเสรี แต่ต้อง
ดำเนินการอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่สำนักงานควบคุม กิจการทางการเงิน(Financial Services Authority
หรือ FSA)ให้สำนักงานควบคุมกิจการทางการเงินเป็นการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยในด้าน
ต่างๆ โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยตลาดการเงินและบริการทางการเงินค.ศ. 2000นี้ให้อำนาจ
สำนักงานควบคุมกิจการทางการเงินกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยทั้งในด้านการออกใบอนุญาต
และเพิกถอนอำนาจของนายหน้าประกันภัย ดำเนินการใดๆต่อผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจของนายหน้า
ประกันภัย และมีอำนาจในการลงโทษผู้ประกอบการธุรกิจนายหน้าประกันภัย โดยอาจใช้วิธีการ
ชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษา หรืออาจดำเนินการทางกฎหมายอันเกี่ยวกับความผิดต่าง ๆ รวมถึง
สามารถเรียกเงินค่าเสียหายคืนให้แก่ผู้บริโภคอีกด้วย และให้อำนาจในการดำเนินคดีอาญาแก่บุคคล
ที่ประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยแต่ไม่มีใบอนุญาตนายหน้าประกันภัยได้อีกด้วย³⁹

สามารถแบ่งหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยของสำนักงานควบคุม
กิจการทางการเงินตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยตลาดการเงินและบริการทางการเงิน ค.ศ. 2000 ได้
ดังนี้

1)การกำกับดูแลในด้านใบอนุญาตนายหน้าประกันภัยผู้ที่ต้องการประกอบธุรกิจ
นายหน้าประกันภัยต้องทำการขออนุญาตประกอบธุรกิจนายหน้าประกันต่อสำนักงานควบคุม
กิจการทางการเงินก่อน บุคคลที่สามารถยื่นขอรับใบอนุญาตนายหน้าประกันภัยมีได้ทั้งบุคคล
ธรรมดาและนิติบุคคล แต่บุคคลดังกล่าวต้องเป็นผู้ที่มีเงื่อนไขครบตามกฎเกณฑ์ที่สำนักงานควบคุม
กิจการทางการเงินได้กำหนดไว้ซึ่งมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ดังนี้

(1) เป็นนิติบุคคลที่จัด ทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด บุคคลผู้ขออนุญาตต้องมี
สำนักงานสาขาอยู่ในราชอาณาจักร หรือหากไม่ มีสำนักงานสาขา นิติบุคคลนั้นต้องมีสำนักงาน
ใหญ่อยู่ในราชอาณาจักร

(2) เป็นบุคคลธรรมดา บุคคลผู้ขออนุญาตดังกล่าว ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ใน
ราชอาณาจักรและต้องดำเนินธุรกิจนายหน้าประกันภัยภายในราชอาณาจักร

(3)ต้องเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยในฐานะตัวแทน ในการ
ดำเนินการจัดให้มีการทำสัญญาประกันภัยขึ้น

(4) ต้องเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิในสัญญาประกันภัย โดยเตรียมสัญญา
ประกันภัยเพื่อทำการชักชวน

³⁹Section 2, Part I, Financial Services and Markets Act 2000.

(5) ให้คำแนะนำในการซื้อประกันภัยที่เหมาะสม

(6) ต้องไม่เป็นบุคคลที่มีปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน⁴⁰ ต้องไม่เคยถูกพิพากษาล้มละลาย ต้องไม่เคยถูกฟ้องล้มละลายหรือเคยถูกยื่นคำขอเลิกกิจการ หรือต้องไม่เคยถูกยึดทรัพย์ภายในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ต้องไม่เป็นผู้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตาม คำพิพากษาไม่ว่าจะในสหราชอาณาจักรหรือที่อื่นใด

(7) ต้องไม่เป็นผู้ที่ถูกพิพากษาว่ามีความผิดทางอาญาในความคิดที่เกี่ยวกับ ทรัพย์ หรือความคิดอื่นใดอันเกี่ยวเนื่องกับกิจการทางการเงิน เช่น ความผิดฐานทุจริต นอโงงอาชญากรรมทางการเงิน หรือความผิดอื่นใดภายใต้กฎหมายอันเกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านการธนาคารและการเงิน บริษัท ประกันภัยและการคุ้มครองผู้บริโภค⁴¹

(8) ต้องเป็นผู้ที่ไม่เคยขัดแย้งหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งขัดแย้งกับข้อกำหนดใด ๆ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยตลาดการเงินและบริการทางการเงิน ค.ศ. 2000 หรือกฎหมายว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินที่นี้มาก่อนหน้านี้ หรือ กฎระเบียบ กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับ

(9) ต้องเป็นผู้ที่ไม่เคยได้รับการปฏิเสธการได้รับใบอนุญาตเป็นนายหน้า หรือถูกเพิกถอน⁴²

(10) ต้องมีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการที่จะกำกับดูแลบุคคลที่เป็นพนักงานของผู้ที่ยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัย เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติตามข้อกำหนดและมาตรฐานภายใต้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่กับผู้ที่ยื่นขออนุญาต⁴³

การยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยต่อสำนักงานควบคุมกิจการทางการเงินไม่ใช่บังคับแก่บุคคลที่ต้องการขอรับใบอนุญาตนายหน้าประกันภัย จากสถาบันลอร์ด เนื่องจากนายหน้าประกันภัยของสถาบันลอร์ดได้รับอนุญาตจากสถาบันลอร์ดเท่านั้น⁴⁴ และนายหน้าประกันภัยของสถาบันมีกฎหมายที่กำหนดกฎเกณฑ์ไว้สำหรับใบอนุญาตเป็นนายหน้าประกันภัยของสถาบันไว้โดยเฉพาะได้แก่ Lloyd's Act 1992 และ Lloyd's Brokers Byelaws กำหนดการกำกับดูแลนายหน้าประกันของสถาบันอย่างเคร่งครัดอยู่แล้ว มีมาตรการกำกับดูแลดังนี้⁴⁵

⁴⁰ Financial Services and Markets Act 2000 , ใน Schedule 6 Threshold Conditions COND 2.4.4 G.

⁴¹ Financial Services and Markets Act 2000 , ใน Schedule 6 Threshold Conditions COND 2.5.6 G (2)

⁴² Financial Services and Markets Act 2000 ใน Schedule 6 Threshold Conditions COND 2.5.6 G (5), (7).

⁴³ Financial Services and Markets Act 2000 , ใน Schedule 6 Threshold Conditions COND 2.5.6 G

⁴⁴ Section 40, Part IV, Financial Services and Markets Act 2000.

⁴⁵ จันทริบูล์วิธานฐานะ. (2534). *การควบคุมนายหน้าประกันภัยในอังกฤษและ สหรัฐอเมริกา*. วารสารการประกันภัย 16.ปีที่ 8. หน้า 58-60.

(1) หากผู้ใดต้องการจดทะเบียนเพื่อประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยของสถาบันผู้ันต้องมีทุนเพียงพอ โดยการกำหนดเงินทุนนายหน้าประกันภัยแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับลักษณะปริมาณธุรกิจ ค่าใช้จ่ายและข้อผูกมัดต่าง ๆ

(2) นายหน้าประกันภัยของสถาบันลอร์ดจะต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบ

(3) นายหน้าสถาบันลอร์ดต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติของนายหน้าประกันภัยของสถาบันลอร์ด (Code of Practice) ที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างมาตรฐานการดำเนินงานที่เป็นมืออาชีพ เพื่อให้ นายหน้าประกันภัยของสถาบันลอร์ดใช้เป็นแนวทางในปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย

(4) นายหน้าประกันภัยของสถาบันลอร์ดต้องลงรายการทางการเงินที่เกี่ยวกับการประกันภัยและการประกันภัยต่อในสมุดบัญชีนายหน้า และลงรายการดำเนินงานการลงทุนรายได้ การลงทุน รายการรับ-จ่ายเงินจากผู้เอาประกันภัยโดยเร็ว และนายหน้าประกันภัยของสถาบันลอร์ดต้องฝากบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการรับ-จ่ายเงินทั้งหมดของการรับประกันภัย และการประกันภัย ต่อไว้กับธนาคารที่ได้รับความเห็นชอบจากสถาบันลอร์ดเท่านั้น

นอกจากนี้ สถาบันลอร์ดยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการของสถาบันลอร์ด (Lloyd's Council) เพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานของนายหน้าประกันภัย การให้บริการลูกค้า การลงบัญชีสมุดบัญชี

2) การกำกับดูแลด้านการดำเนินการของนายหน้าประกันภัย มีดังนี้

(1) สำนักงานของนายหน้าประกันภัยหากผู้รับใบอนุญาตนายหน้าประกันภัยเป็นนิติบุคคล นิติบุคคลรายนั้นต้องมีสำนักงานโดยต้องจดทะเบียนเป็นบริษัท และต้องมีสำนักงานที่ทำการอยู่ในราชอาณาจักร⁴⁶

(2) การจัดการทรัพย์สินของนายหน้าประกันภัยนายหน้าต้องดำรงเงินทุนอย่างน้อย 5,000 ยูโร และต้องแบ่งรายได้ของตนอย่างน้อย 2.5 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ตลอดทั้งปีเพื่อมาสะสมไว้ในกองทุน การที่ต้องกำหนดให้นายหน้าประกันภัยต้องดำรงรักษาเงินกองทุนไว้เนื่องจาก หากเกิดความเสียหายขึ้นจากการกระทำของนายหน้าประกันภัย ทางสำนักงานกำกับ ดูแลกิจการทางการเงิน (Financial Ombudsman Services หรือ FOS) สามารถเรียกค่าใช้จ่ายกับ นายหน้าประกันภัยได้ หรือหากมีการฟ้องร้องต่อศาล ศาลอาจเรียกค่าชดเชยจากการกระทำผิดของนายหน้าประกันภัยจากเงินกองทุนนั้นได้⁴⁷

3) การกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็น

⁴⁶ MIPRU 2.2, Prudential sourcebook for Mortgage and Home Finance Firms, and Insurance Intermediaries (MIPRU).

⁴⁷ Section 234, Part XVI, Financial Services and Markets Act 2000.

นายหน้าประกันภัยได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจนายหน้าประกันภัย ลงทะเบียนกับสำนักงานควบคุมกิจการทางการเงินและต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะความชำนาญเกี่ยวกับการประกันภัยอย่างเพียงพอผ่านเกณฑ์ตามข้อกำหนดการอบรมความรู้ความสามารถ(Training and Competence) ของสำนักงานควบคุมกิจการทางการเงิน หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ผ่านการฝึกฝนในการดำเนินการในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจการของนายหน้าประกันภัยเป็นอย่างดี⁴⁸ และนายหน้าประกันภัยยังจะต้องปฏิบัติตามจริยธรรมของคนกลางประกันภัยอีกด้วยตาม Insurance: Conduct of Business Sourcebook (ICOBS)

(3) นายหน้าประกันภัยต้องจัดการให้ผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานควบคุมกิจการทางการเงิน⁴⁹ไม่ว่าจะเป็นผู้รับประกันภัยที่ประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศอังกฤษหรือผู้ประกอบการประกันภัยในสหภาพยุโรปก็ตาม

(4) นายหน้าประกันภัยต้องเปิดเผยค่านายหน้าและค่าตอบแทนทั้งหมดที่ตนได้รับจากการจัดการสัญญาประกันภัยแก่ผู้เอาประกันภัย เมื่อผู้เอาประกันภัยร้องขอทันที⁵⁰

(5) นายหน้าต้องแจ้งการต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยแก่ผู้เอาประกันภัย ก่อนวันสิ้นสุดกรมธรรม์ประกันภัย ไม่ว่าผู้รับประกันภัยจะเตรียมการในการต่อกรมธรรม์นั้นหรือไม่ก็ตาม และ นายหน้าประกันภัยต้องให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่ผู้เอาประกันภัย เพื่อให้ผู้เอาประกันภัยสามารถตัดสินใจในการทำสัญญาประกันภัยได้ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงหรือการต่อสัญญาประกันภัย ใหม่ และต้องให้รายละเอียดในเรื่องเบี้ยประกันและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ด้วย

4)การกำกับดูแลในการบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดของ นายหน้าประกันภัยมาตรการที่ใช้ในการกำกับดูแลเพื่อบรรเทาความเสียหายจากการกระทำที่ผิด หน้าที่ของนายหน้าประกันภัยนี้ โดยส่วนมากจะเป็นมาตรการที่ใช้บรรเทาความเสียหายเกี่ยวกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความรับผิดชอบทางแพ่งของนายหน้าประกันภัย เพื่อให้ผู้บริโภครหรือ ผู้เอาประกันภัยได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอย่างแน่นอนซึ่งมีมาตรการดังนี้

(1)มาตรการการทำประกันความรับผิดชอบวิชาชีพ⁵¹

นายหน้าประกันภัยจะต้องทำประกันความรับผิดชอบทางวิชาชีพของตน จากการกระทำประมาทเลินเล่อของคนอย่างน้อย 1 ล้านยูโร ต่อค่าสินไหมทดแทนแต่ละครั้งรวมกันแล้วจะ

⁴⁸MIPRU 2.3.2 R, Prudential sourcebook for Mortgage and Home Finance Firms, and Insurance Intermediaries (MIPRU).

⁴⁹คดี Bates V. Barrow (1995) Lloyd's Rep. 680. Citing by Christopher Henley, *supra* note 2, p.391.

⁵⁰ICOBS 4.4, Insurance: Conduct of Business sourcebook (ICOBS).

⁵¹คดี NRG V. Bacon & Woodrow (1997) L.R.L.R.744. Citing by Christopher Henley, *supra* note 2, p.388.

ไม่เกิน 1 ล้าน 5 แสนยูโร ต่อปีสำหรับค่าสินไหมทดแทนทุกครั้ง⁵² เว้นเสียแต่ว่า บริษัทนายหน้าประกันภัยมีทรัพย์สินที่มีรูปร่างทั้งหมด ข้อจำกัดความรับผิดนี้จะต้องมีการทบทวนใหม่ทุก 5 ปี เพื่อพิจารณาตามความเคลื่อนไหวของราคา consumer prices ในยุโรป การที่กำหนดกฎเกณฑ์ให้นายหน้าประกันภัยต้องทำประกันความรับผิดทางวิชาชีพ

(2) มาตรการการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยจากการที่นายหน้าประกันภัยไม่นำส่งค่าเบี้ยประกันภัยแก่บริษัทผู้รับประกันภัย เป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภค โดยมาตรการนี้จะเป็นการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยจากการกระทำผิดหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยที่ไม่นำส่งค่าเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทผู้รับประกันภัย หรือไม่นำส่งค่าสินไหมทดแทนหรือคืนค่าเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยโดยมาตรการดังกล่าวมีรูปแบบดังนี้⁵³

1. ออกข้อกำหนดว่าเงินของผู้เอาประกันภัยจะถูกส่งผ่านทางบัญชีที่ได้รับการจำแนกอย่างเข้มงวดและบัญชีเหล่านี้จะต้องไม่นำมาชดใช้ให้กับเจ้าหนี้รายอื่นในกรณีที่ดินล้มละลาย

2. ออกข้อกำหนดในการวางประกัน

กำหนดโทษในการกระทำผิดความผิดต่างๆ ของนายหน้าประกันในบทลงโทษสำหรับการกระทำผิดของนายหน้าประกันภัยนี้ในประเทศอังกฤษซึ่งมีวิธีการลงโทษในการกระทำผิดของนายหน้าประกันภัยดังนี้

(1) การลงโทษทางแพ่งหากนายหน้าประกันภัย กระทำละเมิดหรือละเลยหน้าที่หรือกฎเกณฑ์ตามที่ สำนักงานควบคุมกิจการทางการเงินกำหนด และจากการกระทำละเมิดดังกล่าวทำให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ได้รับความเสียหายจากการกระทำของนายหน้า

⁵² MIPRU 3.1.3 G (1), Prudential sourcebook for Mortgage and Home Finance Firms, and Insurance Intermediaries (MIPRU).

⁵³ The Insurance Mediation Directive: Article 4 Professional requirements..... 4. Member States shall take all necessary measures to protect customers against the inability of the insurance intermediary to transfer the premium to the insurance undertaking or to transfer the amount of claim or return premium to the insured. Such measures shall take any one or more of the following forms:

(a) provisions laid down by law or contract whereby monies paid by the customer to the intermediary are treated as having been paid to the undertaking, whereas monies paid by the undertaking to the intermediary are not treated as having been paid to the custom until the custom actually receives them;

(b) a requirement for insurance intermediaries to have financial capacity amounting, on a permanent basis, to 4 % of the sum of annual premiums received, subject to a minimum of EUR 15000;

(c) a requirement that customers' monies shall be transferred via strictly segregated client accounts and that these accounts shall not be used to reimburse other creditors in the event of bankruptcy;

(d) a requirement that a guarantee fund be set up.

ประกันภัยความเสียหายทางแพ่งจากการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายของนายหน้าประกันภัยนั้น ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายมากนัก เนื่องจากประเทศอังกฤษมีการกำหนดให้นายหน้าประกันภัยทำประกันความรับผิดชอบทางวิชาชีพ และยังมีมาตรการต่าง ๆ ที่ออกมาเพื่อคุ้มครองผู้เอาประกันภัยที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของนายหน้าประกันภัยอีกด้วย

(2) การลงโทษทางอาญา นายหน้าประกันภัยที่ดำเนินการจัดกิจกรรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัย โดยปราศจากความสุจริตอย่างยิ่ง (Bona Fide) หากว่าตนกระทำการโดยการฉ้อฉล หลอกลวง หรือโดยวิธีอื่น นายหน้าประกันภัยอาจต้องรับผิดชอบทางอาญาตาม The Theft Act 1978, Trade Descriptions Act 1976, Prevention of Corruption Act 1906 และตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ตลาดการเงินและบริการทางการเงิน ค.ศ. 2000⁵⁴

(3) การลงโทษทางปกครอง

การลงโทษทางปกครองนี้ ได้แก่ การแก้ไข เปลี่ยนแปลงกิจการที่อนุญาต หรือการเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัย⁵⁵ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของสำนักงานควบคุมกิจการทางการเงินในการกำหนดบทลงโทษ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของความร้ายแรงของการกระทำผิด⁵⁶

การประกอบอาชีพตัวแทนและนายหน้าประกันวินาศภัย ในประเทศไทยเป็นอาชีพที่กฎหมายเห็นว่าคนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นๆ หากในอนาคตมีการเจรจาและเราต้องเปิดเสรีการค้าบริการในด้านนี้ ประเทศไทยจึงต้องพิจารณาถึงการเปิดเสรีการค้าบริการ ที่อาจมีผลกระทบเกิดขึ้นได้ ซึ่งอาจต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับที่เป็นข้อจำกัดในการเปิดเสรีการค้าบริการ ด้านตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย เนื่องจากพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่กำหนดห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบอาชีพตัวแทน นายหน้า ประกันวินาศภัย พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 จะมีได้มีลักษณะที่ปิดกั้นให้คนต่างด้าวประกอบอาชีพนี้ก็ตาม แต่คนต่างด้าวก็อาจได้รับใบอนุญาตในการประกอบอาชีพ ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย การแก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 จึงจำเป็นที่จะถูกพิจารณาแก้ไขเพื่อเปิดช่องให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพนี้ และอาจต้องมีการเพิ่มมาตรการในการกำกับดูแล ตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551

⁵⁴ Christopher Henley, *supra* note 2, p.420.

⁵⁵ Section 45, Part IV, Financial Services and Markets Act 2000.

⁵⁶ ภัทรวรรณ ไตรโลกา. (2553). *นายหน้าประกันภัย: ศึกษาบทบาทของธนาการพาณิชย์ในฐานะประกันภัย*. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 36-59.

ทั้งนี้เราจึงต้องศึกษาถึงมาตรการที่ต่างประเทศใช้ในการกำกับดูแล เพื่อเป็นแนวทางที่ใช้ในการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องสถานการณ์และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในจากการที่มีคนต่างด้าวเข้ามาในอนาคต ทั้งต้องเป็นการพัฒนาอาชีพตัวแทนนายหน้าประกันวินาศภัยให้มีความรอบรู้ในเรื่องประกันภัยให้มีความเป็นวิชาชีพ ให้สามารถแนะนำความคุ้มครองด้านประกันภัยให้กับลูกค้าสามารถตอบสนองความต้องการได้ถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ ทั้งยังต้องพัฒนาในเรื่องจรรยาบรรณต่างๆ ลดข้อร้องเรียน ที่ส่งผลต่อภาพพจน์ของธุรกิจประกันภัย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมีความเป็นมืออาชีพในการเป็นตัวแทน นายหน้าประกันวินาศภัย และสามารถที่จะมีมาตรฐานเทียบเคียงกับต่างประเทศได้